

Nr 84.

Av herrar **Johanson** i Huskvarna och **Carlström**, *angående utvidgning av Skillingaryds skjutfält.*

I motion nr 45 i andra kammaren vid 1933 års riksdag, av herrar Nilsson i Landeryd och Johanson i Huskvarna, föreslogs, att riksdagen måtte ur antingen lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål eller lantförsvarets fonderade arrendemedel — eventuellt annan fond — ställa visst belopp till Kungl. Maj:ts förfogande, att efter Kungl. Maj:ts närmare beprövande användas till förvärv av mark för utvidgning av Skillingaryds skjutfält. Till stöd härför yttrade motionärerna, bland annat, följande. Olägenheterna av den nuvarande, alltför trånga omfattningen av Skillingaryds skjutfält vore dels av militär art, att icke alla skjutningar, som behövde äga rum, kunde verkställas, och dels — vilket icke vore av mindre betydelse — att de skjutningar, som måste ske, i vissa fall visat sig innebära risker för den civila befolkningens liv, hälsa och egendom. Kostnaderna för ersättning åt markägare för nyttjanderätt under den tid skjutningar påginge torde heller icke vara så oväsentliga för kronan. För kronan gynnsamma anbud å markförvärv vid Skillingaryd torde vara att förvänta, om medel bleve tillgängliga, så att markägarna visste med sig, att de överhuvud hade någon utsikt att få sälja, om de inkomme med skäligen anbud.

Sedan statsutskottet i sitt utlåtande nr 37/1933 enhälligt tillstyrkt bifall till motionen så till vida, att av lantförsvarets fonderade arrendemedel 50,000 kronor finge användas för utvidgning av Skillingaryds skjutfält, blev statsutskottets hemställan av båda kamrarna bifallen.

Riksdagen yttrade i sin skrivelse nr 143 bland annat: »I anslutning till vad statsutskottet i sitt utlåtande nr 4 punkt 68:o) år 1928 anfört, är riksdagen av den uppfattningen, att det måste anses önskvärt, att tidigare till inköp avsedda markområden vid lämpligt tillfälle tilläggas skjutfältet vid Skillingaryd för att göra detsamma mera lämpat för sitt ändamål och för att förhindra olyckshändelser under skjutningarna. En av orsakerna till att riksdagen icke tidigare i större utsträckning än vad som skett ställt medel till förfogande för markförvärv har varit, att de erbjudna priserna för marken av riksdagen ansetts vara alltför höga. Såvitt av motionen framgår, föreligger anledning till antagande att för kronan gynnsammare priser för vissa markområden nu kunna ernås. Under sådana förhållanden har riksdagen icke velat motsätta sig motionärernas förslag, att medgivande från riksdagens sida lämnas, att av

Bihang till riksdagens protokoll 1935. 4 saml. Nr 84—90.

fondmedel visst belopp får av Kungl. Maj:t tagas i anspråk för markinköpen, när Kungl. Maj:t med hänsyn till prisförhållandena och i övrigt kan finna tidpunkten för förvärv lämplig.» »Riksdagen har alltså funnit sig böra i anledning av förevarande motion medgiva, att av lantförsvarets fonderade arrendemedel ett belopp av högst 50,000 kronor må av Kungl. Maj:t tagas i anspråk för förvärv av mark för utvidgning av Skillingaryds skjutfält, då Kungl. Maj:t finner sådant förvärv vara för kronan med hänsyn till prisförhållandena och i övrigt lämpligt.»

På förslag av Kungl. Maj:t i 1934 års statsverksproposition, fjärde huvudtiteln, punkt 60 sid. 91—96, har sedermera 1934 års riksdag medgivit, att av lantförsvarets fonderade arrendemedel ytterligare 45,000 kronor finge disponeras för utvidgning av Skillingaryds skjutfält.

Sälunda beviljade medel ur lantförsvarets fonderade arrendemedel, 95,000 kronor, liksom tidigare beviljade anslag å riksstaten äro nu så gott som fullständigt förbrukade. Ej heller torde fondens tillgångar numera förslå till bestridande ur densamma av kostnader för ytterligare markförvärv för skjutfältets utvidgning.

Emellertid föreligger, oaktat de avsevärda markinköp, som med anlitan av hittillsvarande tillgångar ägt rum till skjutfältets utvidgning, alltjämt behov av betydande markförvärv. I detta hänseende må hänvisas till arméförvaltningens den 31 augusti 1934 avgivna medelspetita för budgetåret 1935/1936, vari för ifrågavarande ändamål begäres ytterligare 150,000 kronor.

Kungl. Maj:t har — förmodligen av statsfinansiella hänsyn — i årets statsverksproposition icke upptagit något anslag för skjutfältets utvidgning.

Med hänsyn härtill och då de skäl, som legat till grund för 1933 och 1934 års riksdagens beslut i fråga om beviljande av medel för ändamålet, alltjämt kvarstå, synes böra upptagas till prövning, huruvida icke annan fond än den förbrukade, lantförsvarets fonderade arrendemedel, kan lämna tillgång till återstående markförvärv. Härvid synes lämpligen böra ifrågakomma den under statskontorets förvaltning stående och för sitt ursprungliga ändamål numera obehövlige »fonden för en minstation till skyddande av inloppet till Gävle». Rörande denna fond är att märka följande.

Med stöd av kungl. brev den 27 maj 1892 och riksdagens skrivelse den 14 maj 1892 har arméförvaltningens fortifikationsdepartement med Gävle stad ingått ett den 8 februari och 1 april 1893 dagtecknat bytesavtal, enligt vilket dels fortifikationsdepartementet med full äganderätt till staden överlätit den utanför stadens hamn belägna holme, varå den s. k. Fredrikskans uppförts, dels ock staden med äganderätt till kronan överlätit ett mindre område av den s. k. Engesbergsudden utanför Gävle, därvid, bland annat, stadgats såsom villkor, att staden vid underskrivandet av avtalet skulle till kronan kontant erlægga 20,000 kronor såsom bidrag till kostnaderna för ett minförsvar till skyddande av det yttre inloppet till staden.

Genom samma kungl. brev har tillika föreskrivits, att den fond, som av köpeskillingen för Fredriksskansholmen skulle bildas, skulle överlämnas till statskontoret för förvaltning.

Någon minstation för skyddande av inloppet till Gävle har hittills icke blivit anlagd. Ovannämnda fond synes ej heller i övrigt hava använts för något som helst ändamål. Fonden har, enligt av statskontoret i tryck utgivna utdrag ur de under statskontorets förvaltning stående fonders och diverse medels räkenskaper för budgetåret 1933/1934, genom ränta på ränta stigit till ett belopp av 105,270 kronor 4 öre.

Ändamålet med fonden, anläggande av en minstation till skyddande av inloppet till Gävle, torde vara alldeles antikverat. Om fonden ej tages i bruk för något annat ändamål, torde fara föreligga att den kommer att genom ränta på ränta växa till stora summor utan att tjäna något nyttigt ändamål. Om åter fonden nu tages i anspråk för utvidgning av Skillingaryds skjutfält, får den en användning för ett trängande ändamål, som det eljest blir svårt att tillgodose men vars tillgodoseende riksdagen omfattat med stort intresse.

Fråga är då, huruvida något juridiskt hinder föreligger mot att taga fonden i anspråk för här föreslaget ändamål. Härvidlag kunde möjligen bestämmelserna i avtalet med Gävle stad den 8 februari och 1 april 1893, att fondens ursprungliga kapitalbelopp, 20,000 kronor, skulle utgöra ett bidrag till kostnaderna för ett minförsvar till skyddande av det yttre inloppet till staden, anses utgöra ett sådant hinder. Men detta hinder kan väl i så fall ej gärna anses omfatta mera än det av staden erlagda beloppet, 20,000 kronor, och näppeligen inbegripa den genom räntor uppkomna ökningen av fonden. För övrigt vill det synas, att då de 20,000 kronorna utgjort en mellangift vid ett markbytesavtal hinder ej bör föreligga för Kungl. Maj:t och riksdag att därmed förfara efter gottfinnande.

Skulle det visa sig, att fonden i sin helhet juridiskt ej kan tagas i anspråk för inköp av mark vid Skillingaryd, lär väl ändå hinder ej möta att ur fonden förskottera härför erforderligt belopp för att ersättas, om och i den mån en minstation vid Gävle någon gång i framtiden skulle mot förmodan komma att anläggas och medlen bliva behövliga för detta ändamål.

På grund härav hemställes,

att riksdagen måtte medgiva, att av »fonden för en minstation till skyddande av inloppet till Gävle» ett belopp av högst 100,000 kronor må av Kungl. Maj:t tagas i anspråk för förvärv av mark för utvidgning av Skillingaryds skjutfält, då Kungl. Maj:t finner sådant förvärv vara för kronan med hänsyn till prisförhållandena och i övrigt lämpligt, eventuellt att av nämnda fond må enligt Kungl. Maj:ts närmare be-

prövande för sådant förvärv försträckas ett belopp av högst 100,000 kronor för att framdeles ersättas, därest medlen må komma att erfordras för det med fonden ursprungligen avsedda ändamålet.

Stockholm den 15 januari 1935.

C. O. Johanson,
Huskvarna.

Oscar Carlström.
